අධිකරණ වෛද්‍ය විද්‍යාව සහ රස පරීක්ෂක

ටී. ආර්. එන්. එම්. ලියනාරච්චි

අපරාධ විමර්ශන විද්‍යාව නොහොත් අධිකරණ විද්‍යාව (Forensic Science) යනු අපරාධ විමර්ශනය සඳහා විද්‍යාවේ විශේෂඥ දැනුම යොදා ගැනීම වේ. අධිකරණයේදී මෙම දැනුම භාවිත කරන පුද්ගලයා අධිකරණ විද්‍යාඥයෙකු (Forensic Scientist) ලෙස හැඳින්විය හැක.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ අධිකරණ විද්‍යා විශේෂඥයින් හමුවන්නේ රජයේ රස පරීක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවේ රස පරීක්ෂකවරුන් ලෙසය. අපරාධ විමර්ශනය සඳහා පොලීසිය, විශේෂයෙන් අපරාධ ස්ථාන පරීක්ෂණ නිලධාරීන්, (Scene Of Crime Officers - SOCO) **අධිකරණ වෛද්‍යවරයා හා රජයේ රස පරීක්ෂකවරයා මූලික වශයෙන් සහභාගි වේ.**

ශ්‍රී ලංකාව තුළ අධිකරණ විද්‍යා විශේෂඥයින් හමුවන්නේ රජයේ රස පරීක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවේ රස පරීක්ෂකවරුන් ලෙසය.

අපරාධ විමර්ශනය සඳහා පොලීසිය, විශේෂයෙන් අපරාධ ස්ථාන පරීක්ෂණ නිලධාරීන් (Scene Of Crime Officers - SOCO) , අධිකරණ වෛද්‍යවරයා හා රජයේ රස පරීක්ෂකවරයා මූලික වශයෙන් සහභාගි වේ. මෙහිදී මිනීමැරුම් හා ස්ත්‍රී දූෂණවලදී අධිකරණ වෛද්‍යවරයා හට රස පරීක්ෂකවරයාගේ සහාය අත්‍යවශ්‍යය. වෙඩි තැබීම්, බෝම්බ ප්‍රහාර, වස විෂ ශරීර ගතවීම් හා කපා කොටා සිදු කරනු ලබන මිනිස් ඝාතනවලදී අධිකරණ වෛද්‍යවරයාගේ නිරීක්ෂණ හා නිගමන වැඩිදුර තහවුරු කර ගැනීම සඳහා අදාළ සාම්පල රස පරීක්ෂකවරයා වෙත යොමු කරනු ලැබේ. එම සාම්පල විශ්ලේෂණය කර අපරාධකාරයන්ට එරෙහිව අධිකරණයේ අධි චෝදනා පත්‍ර ඉදිරිපත් කර නඩු පැවරීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රබල විද්‍යාත්මක සාක්ෂි රස පරීක්ෂකවරයා විසින් අධිකරණයට ඉදිරිපත් කරනු ලබයි.

අධිකරණ වෛද්‍යවරයා විසින් පරීක්ෂාවට ලක් කරනු ලබන ලිංගික අතවරවලට ලක් වූ පුද්ගලයින්ගෙන් ලබා ගන්නා විද්‍යාත්මක සාක්ෂි රස පරීක්ෂකවරයා වෙත යොමු කර ලබා ගන්නා විශේෂඥ වාර්තා අධිකරණ වෛද්‍යවරයාට එම අපරාධය පිළිබඳ නිගමනවලට එළඹීම සඳහා අවශ්‍ය සාධක සපයයි.

ගිනි අවි උණ්ඩ ආදිය සන්සන්දනය සඳහා යොදා ගන්නා අනුදක්නයක්

අධිකරණ වෛද්‍ය නිලධාරීන් හා සමගාමීව විශේෂඥ සේවය සපයන ප්‍රධාන අංශ කිහිපයක් රස පරීක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව තුළ හඳුනා ගත හැක.

1 මස්තු විද්‍යා අංශය
2 ධූලක විද්‍යා අංශය
3 ගිනි අවි හා ප්‍රක්ෂිප්ත විද්‍යා අංශය
4 පුපුරණ ද්‍රව්‍ය හා ගිනි විමර්ශන අංශය

මස්තු විද්‍යා අංශය

ශරීර තරල, අපරාධ විමර්ශනය සඳහා විද්‍යාත්මක සාක්ෂි සපයයි. රුධිරය හා ශුක්‍ර තරල මෙහිදී විශේෂ වේ. අපරාධයක් සිදු වූ ස්ථානයක හෝ අපරාධයක් සඳහා භාවිත කළ ආයුධවල තැවරී තිබෙන

ශුක්‍රාණු නිරීක්ෂණයට යොදා ගන්නා අණුදක්නයක්

මෙවැනි රුධිර සාම්පල විශ්ලේෂණය සඳහා රස පරීක්ෂක

රුධිර පැල්ලම් විද්‍යාත්මක ලෙස පරීක්ෂාවට ලක් කිරීමෙන් අපරාධය සිදු වූ ආකාරය පිළිබඳ තොරතුරු අනාවරණය කර ගත හැක. එමෙන්ම සැකකරුගේ ශරීරයේ හා ඇඳුම්වල තැවරී තිබෙන රුධිර පැල්ලම් විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් සැකකරු මෙම අපරාධයට සම්බන්ධ දැයි අනාවරණය කර ගත හැකිය.

අපරාධය සඳහා භාවිත කරන ලද්දයි සැක කරනු ලබන කැපුම් ආයුධවල තැවරී තිබෙන රුධිරය හා මරණකරුගේ රුධිරය විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් මෙම අපරාධය සඳහා අදාළ ආයුධය යොදා ගෙන ඇත්දැයි නිගමනය කිරීම සිදු කරනු ලබයි.

දෙපාර්තමේන්තුවේ මස්තු විද්‍යා අංශය මගින් මිනිස් රුධිරය හඳුනා ගැනීමට හා වෙනත් රුධිර කාණ්ඩ කිරීමේ පරීක්ෂා සිදු කරනු ලබයි. ලිංගික අතවරවලට ලක් වූ කාන්තාවන්ගේ ශරීරයෙන් ලබා ගන්නා තැවරුම් හා අපරාධය සිදුකරනු ලබන අවස්ථාවේදී ඇඳගෙන සිටි යට ඇඳුම් ආදිය පරීක්ෂා කර ශුක්‍ර තරල හා ශුක්‍රාණු හඳුනා ගැනීම මෙම අංශය මගින් සිදු කරනු ලැබේ.

මාරක රිය අනතුරුවලින් මරණයට පත් වන පුද්ගලයින්ගේ පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණවලදී හා පරීක්ෂා කිරීම්වලදී අධිකරණ වෛද්‍ය නිලධාරී විසින් අනාවරණය වූ කරුණු වැඩිදුර සනාථ කිරීම සඳහා අනතුරට පාදක වූ වාහනය, ගැටුම සිදුවූ ස්ථානය සහ තුවාලකරු හා මරණකරුගේ ඇඳුම් රස පරීක්ෂකවරයාගේ විමර්ශනයට ලක් කෙරේ. ඇඳුම්වල ඇති ලේ පැල්ලම්, හිස කෙස් ආදී විවිධ සාක්ෂි අදාළ වාහනයේ ඇති පළුදු වීම් සමග සංසන්දනාත්මකව පරීක්ෂා කර ගැටුම් සිදු වූ ආකාරය පිළිබඳ අනාවරණය කරගෙන, එම කරුණු අධිකරණ වෛද්‍යවරයා වෙත හෝ අධිකරණය වෙත හෝ වාර්තා කරනු ලැබේ.

ධූලක විද්‍යා අංශය

වස ශරීර ගත වී සිදු වූ බවට සැක කරනු ලබන මරණවලදී අධිකරණ වෛද්‍ය නිලධාරියා විසින් පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණයේදී, ශරීරයෙන් ලබා ගන්නා ලද ආමාශ ගත ද්‍රව්‍ය, රුධිරය හා මුත්‍ර යනාදිය රස පරීක්ෂකවරයා වෙත යොමු කරනු ලබයි.
මෙම අංශයේදී එම සාම්පල, විවිධ වස වර්ග, ඖෂධ හා මත් ද්‍රව්‍ය සඳහා විශ්ලේෂණය කරනු ලැබේ. එනම් පළිබෝධනාශක, සයනයිඩ්, පොස්පයිඩ, බැරලෝහ, නිදිපෙති, ආසනික් ආදිය මේ සඳහා උදාහරණ ලෙස සඳහන් කළ හැක.
නිර්වින්දන ඖෂධ හා වෙනත් විෂ වර්ග එන්නත් කර ගැනීම් මගින් කර ගනු ලබන සිය දිවි හානි කර ගැනීම්, මිනී මැරීම් මෙන්ම ආහාර පානවලට ඖෂධ වර්ග, වස වර්ග එකතු කිරීම මගින් කරනු ලබන මිනීමැරුම්වලදී එම වස වර්ග හඳුනා ගැනීමේ විශේෂ කාර්ය මෙම අංශයෙන් සිදු කරනු ලැබේ.

එමෙන්ම රසායනික අනතුරුවලදී පිටවන විෂ වායු මගින් සිදු වන දේපළ, ජීවිත හානි වළකා ගැනීම පිණිස එම විෂ වායු හඳුනා ගැනීම සඳහා විශ්ලේෂණ කටයුතු සිදු කිරීම ද සිදු කරනු ලබයි.

විවිධ පුද්ගලයන් සන්තකයේ ඇති නොහඳුනන රසායන ද්‍රව්‍ය හඳුනා ගැනීම සඳහාද මෙම අංශය වෙත ආදර්ශ ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

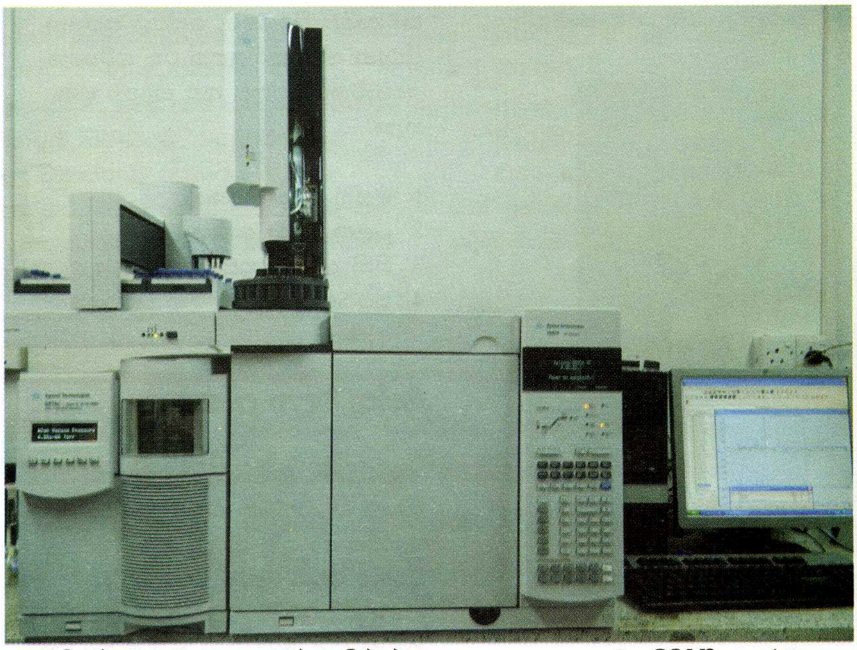

පළිබෝධනාශක, ඖෂධ සහ මත්ද්‍රව්‍ය විශ්ලේෂණය සඳහා යොදා ගනු ලබන GC-MS උපකරණය

මීට අමතර මාරක රිය අනතුරුවලට ලක්වන පුද්ගලයින්ගේ රුධිරයේ මධ්‍යසාර ප්‍රමාණය නිර්ණය කිරීමද මෙම අංශයෙන් සිදු කරනු ලබන විශේෂ කටයුත්තකි.

ගිනි අවි හා ප්‍රක්ෂිප්ත විද්‍යා අංශය

වෙඩි වැදීමෙන් මිය ගිය පුද්ගලයන්ගේ මෘත ශරීරයෙන් අධිකරණ වෛද්‍යවරුන් විසින් ඉවත් කර ගන්නා උණ්ඩ මත තිබෙන අණ්වීක්ෂීය ගිනි අවි ලකුණු පරීක්‍ෂා කිරීමෙන් මෙම විශේෂඥ නිලධාරීන් හට එම උණ්ඩ නිකුත් වූ ගිනි අවිය පිළිබඳ විශේෂඥ මත ඉදිරිපත් කළ හැකිය. අපරාධයට ලක් වූ අයගේ ශරීරයෙන් ලබා ගන්නා උණ්ඩය මත තිබෙන ගිනි අවි ලකුණු මෙහිදී අපරාධය සඳහා සැක කරනු ලබන ගිනි අවිය මගින් පරීක්‍ෂා කර වෙඩි තැබීමෙන් ලබා ගන්නා උණ්ඩ සමග අණ්වීක්ෂීය සැසඳීමට ලක් කිරීම මගින් අදාළ ගිනි අවිය අපරාධය සඳහා භාවිත කළේද නැද්ද යන්න පිළිබඳ විශේෂඥ මතයක් පළ කළ හැකිය.

තවද වෙඩි තැබීමට ලක් වූ අයගේ ශරීරයේ වෙඩි උණ්ඩ හෝ මුණිස්සම් ඇතුළු වූ පළුදු ස්ථානවලින් ලබා ගන්නා මාත්තු කඩ මත, වෙඩි තැබීමේදී අදාළ ගිනි අවියෙන් නිකුත් වන වෙඩි බෙහෙත් ශේෂ තැන්පත් වී තිබේද යන්න පරීක්‍ෂා කරනු ලබයි.

එසේම වෙඩි තැබීමට ලක් වූ අයගේ ඇඳුම් මත තිබිය හැකි පළුදු කුමන වර්ගයේ ගිනි අවියකින් වෙඩි තැබීම හේතුවෙන් හටගෙන තිබේද යන්න පිළිබඳවද විශේෂඥ මත පළ කරනු ලබයි.

පුපුරණ ද්‍රව්‍ය හා ගිනි විමර්ශන අංශය

බෝම්බ පිපිරීම්වලට ලක් වීමෙන් මිය ගිය පුද්ගලයන්ගේ පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණවලදී මෘත ශරීරවලින් ඉවත් කරනු ලබන එම පිපිරීම්වලින් නිකුත් වූ යම් යම් ලෝහ කැබලි හා ලෝහ බෝල යනාදිය රස පරීක්ෂකවරයා වෙත යොමු කරනු ලැබේ. එම භාණ්ඩ පරීක්‍ෂා කිරීමෙන් මෙම අංශයේ විශේෂඥ නිලධාරීන් විසින් එම පුපුරා ගිය බෝම්බය හෝ පීඩාකාරී ආයුධය හෝ පිළිබඳ විශේෂඥ මතයක් ඉදිරිපත් කරනු ලබයි.

දැවීමට ලක් වීමෙන් මිය ගිය පුද්ගලයින්ගේ ඇඳුම්වල, භූමිතෙල්, පෙට්‍රල් වැනි ගිනි ත්වරක ද්‍රව්‍ය තැවරී ඇත්දැයි තහවුරු කරගැනීම පිණිස ඒවා මෙම අංශය වෙත යොමු කර විශ්ලේෂණ වාර්තා ලබා ගැනීම සිදු කරයි.

මීට අමතරව එවැනි පශ්චාත් මරණවලදී මරණකරුගේ රුධිරය ධූලක විද්‍යා අංශය වෙත යොමු කිරීමෙන් රුධිරයෙහි කාබන් මොනොක්සයිඩ් සඳහා විශ්ලේෂණය සිදු කරයි. එමගින් මියගිය පුද්ගලයා දැවීමට ලක්වන අවස්ථාවේදී මිය ගොස් සිටියේද, එසේ නොමැත වීද යන්න තහවුරු කළ හැකි වේ.

පොලිසිය, අධිකරණ වෛද්‍ය නිලධාරී හා රස පරීක්ෂකවරයා විසින් අනාවරණය කර ගනු ලබන තොරතුරු එකිනෙක ගැලපීම හා සැසඳීම මගින් සාර්ථක අපරාධ විමර්ශනයකට හා එමගින් සාර්ථක නඩු විභාගයකට මග පෑදේ.

අදාළ පිපිරුම් ස්ථානය විමර්ශනය කිරීමෙන් සොයා ගන්නා ලද පුපුරා ගිය බෝම්බ කැබලි හා වෙනත් කොටස් පරීක්‍ෂාවෙන් එළඹෙන නිගමන සඳහා මරණකරුගේ ශරීරයෙන් ඉවත් කර ගන්නා කොටස් සංසන්දනාත්මකව පරීක්‍ෂා කිරීම සාක්ෂිමය වශයෙන් වැදගත් වේ.

ටී. ආර්. එන්. එම්. ලියනාරච්චි
රජයේ රස පරීක්ෂක

සර්පයෙකු දෂ්ට කළවිට ලබා දිය යුතු ප්‍රථමාධාර

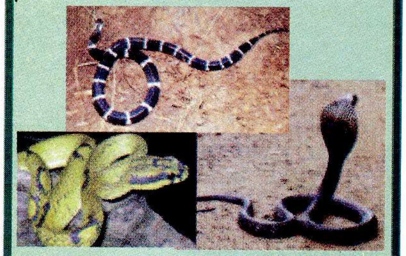

- රෝගියා තුළ හටගන්නා බිය තුරන් කරන්න.
- රෝගියා හා සපාකනු ලැබූ ස්ථානය (උදා: අත/ කකුල) නොසෙල්වෙන සේ තබන්න.
- දෂ්ට කළ මුඛය සබන් යොදා ගලායන ජලයෙන් හොඳින් සෝදන්න.
- තුවාලය සිදුව ඇත්තේ අතක/ කකුලක නම් පැළඳ සිටින මුදු, වළලු, නූල් සහ හිර ඇඳුම් යනාදිය නිසා තදවීමකට ලක්වීම වැළැක්වීමට ඉක්මනින් ඉවත් කළ යුතුයි.
- වේදනාව සමනය කිරීමට පැරසිටමෝල් නියමිත මාත්‍රාව දෙන්න.
- රෝගියා අප්‍රමාදව ආරෝග්‍ය ශාලාවක් කරා රැගෙන යන්න. (සපා කෑ සර්පයා රෝගියා සමග ආරක්ෂාකාරීව රෝහලට ගෙන යාම, හැකි සෑම විටකදීම කළයුතු වේ).

ජාතික විෂ තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය